

Vanden houte

<https://hdl.handle.net/1874/32869>

xxxiii

Want houde d'ane vberf
 D' maghet sone en bederf
 Behir gheleste hoet gelbico
 Pulmanē Wrode dies
 5 D' hi mi selke lere finde
 Dat ic da berghime te inde
 Alle die poente moet vtrecke
 Sonder loghelike bleek en
 Wat lagger ane dat ic vloghe
 10 In dit langhe prologhe

Adam was dieerste ma
 Die meschelike borne gelba
 En hoe hi bi sijn wijfo rade
 Knoep gelhan en grote stade
 15 Hoe hi bi eender cleend' spise
 Was gheborpe vte paradise
 Dat were meest alle de liede
 By wat sake dat ghesiede
 Daer ome latic achter bliue
 20 Wat ic her met af en wille soude
 Oec hebbe vele liede ghehoert
 Da des quaets cayms moert
 Die was adams ouste kint
 Dat hi bi rade des duuels fel
 25 Doet sloech sine broeder abel

Den adam die moet vna
 Wert hi i he selue gra
 Wats mi ghesriet kaptue
 Byderade van mine wue
 30 So mi ghesriet meneghe blanne
 Ru en wullic hare lichame
 Ghenake nemmer meet
 Abels doet doet mi so wes
 Daer na en bekindi veue me
 35 minne. C. i. i. en drie

God hiet na die n. jare
 Adam dat hi met veue wue
 En manscap hadde mi hare lue
 Als een ma met sine wue
 Doe wone si aer te gader een lue 40
 D' sed hiet en de bader sint
 Ghehorfamy was en ond die
 Als ghi hiet na selt vtraen
 Doe adam out was v. i. i. aer
 En daer toe xxx. i. i. i. naer 45
 Was hi gheleue ende cranc
 Van ouden met pnie gemanc
 Hi stont met ene spade en brochte
 Soe moede dat hi nem en mochte
 Hi leende op sine spade en ruste 50
 luttel he sijn leues luste
 Cranchelike stont hi en stan
 Sed sine sone sprac hi an
 In daer maniere en seide
 Heue kint gaet sond' bede 55
 Op gherechte badlike minne
 Toke maghel cherubinne
 Ghi seltre binde goet paradys
 Dat he dat hi v make wijs
 Hoe laghe tyt ic sal messen 60
 Der olve d' ontfermenessen
 Die mi god selue behiet
 Doe me mi daer vfaet
 En en syt da he met suuert
 Al hont ee vierich swaert 65
 Hi hoett met die salighe stede
 Daer paeps es en elbelyc brede
Sed sprac te sine bader
 Ic ben ghereet te doe algad
 Dat v es lief ende ghi ghebet 70
 praer en west des wegges met
 Bone gaet op mine troest
 En volghet den wegge mit oest
 Dat ic v segghe merket wale
 Als ghi comt i ene dale 75

Dar hant idal va elioene
 Dan volghet ene weghe groene
 Daer seldi boestape binde stiede
 Die hi met rouwe quame guede
 80 Ic en b moeder meede
 Doe ons dinghel onseide de stede
 Die hi bi onsen trouwe vloede
 Doch stae daer die boestape
 Dwaelt daer wies nocht wt
 85 loef gras no ander crout
 Der ruggie od waerheit
 Ghi selt sien een claerheit
 Come hier saligher stede
 Ghemuet met volke d' soetheide
 90 Als ghise fiet vueret b met
 Sed na dese danc fiet
 hi dede dat he sin bad bat
 En ghinc alde verchte pat
 Tot inde dale va elioene
 95 hi hadde goede wille te doene
 Dat he sin vader had beuole
 Doe gheraecti sonder dolen
 Daer die boestape stonden
 Dwaelt va adams soude
 100 Doe volghdi soe langhe naer
 D' hi ena die claerheit daer
 Die ute paradysse quam
 Doe hi die claerheit ena
 Waendi nakte ene bieve
 105 Doe wert hi uwaert sid
 Doe pemsch om die claerheit
 Daer he sin vader af had gesent
 Die he te gemoete come soude
 Doe tert hi boert als die boude
 110 En ghinc met stoute sinne
 Tote inghel cherubinne
 hi vare met ene swerde
 Die he laegde wat hi begheude
 Ed sprac ic come va adame
 Die m' pme en mesquame
 115 Sine lichame heeft verstenen

hi bidt dat ghi he doet wete
 Ene gheverchte sekerheit
 Vader olte der ontfermicheit
 Die he god selue behiet 120
 Doe me he va daer vriet
 Doe sprac dinghel cherubin
 Stret b hoet ter dore in
 Ed siet al omme mit paradys
 Ghi moghet he wel gheue pens 125
 Dat wete wel boue alle stede
 Die ondsse hemel stae benede
 Da braghet mi wat ghi d' siet
 Ic saels b make te bediet
 Ed stat sin hoet d' dore in 130
 he blide herte en sin
 hi sach meer scoenheide daer
 Der ic wel segghe opebaer
 Waemich mesche ghedochte
 In he selue begrippe mochte 135
 Crude gaue soete lucht
 Die boeme hadde sone vrucht
 Die hi d' sone sach stae
 Die oeghe liet hi ome gae
 In midde de padysse pleyne 140
 Sach hi stae .i. fonteyne
 Die was ghedelt in iij maniere
 Also ons die meeste bediede
 Dierste es physon genant
 En loept om .i. lant 145
 Dat me heet enulat
 Oet hare wat net si dat
 Daer vint me i d' beste goud
 Dat de werelt binne houd
 Der vint me d' in die steene 150
 Die and' riuie die ic meene
 heet gyon na mine wane

200
 En loept om dlanc d' moiane
 Die w' hete swerte liede
 155 Die derde in corte bediede
 heet tygris allic verstat
 En loep om dlanc va azia
 Die vierde riuie sijn ghelbes
 Es gheheie eufrates
 160 En loept om die werelt al
 haer groetheit es sond' getal
 Ic dese riuie soe en claer
 Die sed hadde ghesien d'
 Stont .i. boe ghelbasse groet
 165 En alle sin telgre ware bloet
 hme droech vrucht no blade
 so scoenheit dat dorst he stade
 Dat he ghelbasse was so hoghe
 En dorret was so droeghe
 170 hi sloech sijn oeghe ned' en sach
 hoe om de boe ghelbode lach
 Een serpent eyselec en groet
 Die wortele vade boeme bloet
 hep diep in de helle
 175 Daer sach hi die ziele va abelle
 hi sach sond' langhe woder
 dende boe boue en onder
 op thoecste vade boe lach
 Een kint alsic b segge mach
 180 Nieuwore in doelre ghelbode
 hi hoeret wene te die stode
 lo hi die stede hadde besie
 Ghinc hi weder na die
 185 D' hi de inghel stae de vant
 Ed bragde he te hant

Wat dat clene kint meende
 Dat opte boe lach en weede
 Die d' soe v' doret stont
 Dinghel sprac ic maect b' cot
 190 Dat kint daer gi na braghet
 Bal noch ane .i. zui maghet
 Boue de loep der nature
 Onfne meschlike figure
 Sal god hebbe d' kint gemene
 195 Va ed maghet die allene
 Weder sal binde die ghenade
 Die adam bi yeuen vade
 Bloes i onghelof famihede
 Dat die .ij. doe meschede
 200 Bal dat kint allene berope
 Als die iad sulte sijn gelope
 Welcomelike te hare tide
 Siet eer sal adam blide
 Polhe der ontfermicheide
 205 Sal de kinde wt sine liede
 Wde gheperst soe v' mate
 Dat die vader hi sal late
 he ghegeghe va ald' stont
 Die hi op se mesche hout
 210 Dit doet ulle vader wete
 Dat ghi .i. kint saghet gesspote
 Oter herte der godlijchede
 En sinesthe sone sal hete mede
 het sal storte sijn heilich bloet
 215 den hout dat noch wasse moet
 va .m. greyne te samie
 Die vte seltie appel quame

physon
 115

220 Die vrucht af at en genoet
Die he god tetene boet
Dinghel gaf sette al daer
Drie greyne dat was
En hiet gaen i gods name
225 Als gi comt tot adame
vertelt he alle die waer
Die gi gheste hebt en gehort
In daghe na dat gine siet
Sal hi leue en langher mer
230 Oh sielt iue de lichame
In een dal stons en beume
Dat elion heet en gyt wel
Giet dat ghys n3 en giet
Als ghine legt mit graf
235 Die drie greyne die ic begraf
Geldi legghet ter selu pont
Dnd die toghe in sine mot
Daer af sele wassen gerde
Graefte met he id' earde
240 Si sele hebaere ene groet
Dee sal zyn cedrus genoet
Die wast boue alle bome
Daer bi machme de bad' gome
Dies mogencht' giet boue al
245 Die was en es en waf sal
Pas' gerdelke sijn gelbes
Sal sijn gelyc de cyprus
Daer bi es beret die zone
War die cyprus es gelbome

Alfme houdt en ont doet 250
Dat hi gheest volke goet
Roch alfme se sone sal bloude
hade en boete dorhoude
En sijn side wt ontploke
D'ute sal come soe soete volke
Dz die bad' daer by sal
Adaemo messdaet' d'gene al
Dz derde gerdelke sal wese
Ghelijc de p'nboe en bidese
Es die heilige geest bediet 250
Wat me dede p'nboe siet
Dz hi menich blat wt geeft
En al sijn telgre heeft
Daer hi mede es bespraet
En altoes ene groene steet 255
Dies ghelike machme in tie
De heilige geest i sijn w'ke
Die sijn gane hare en tave
heymaler en oppelad
Es menichful d'elike gespraet
Dat mer gee getal af en beet
Sed en merde lager mer
Doe he dingel had bediet
Dat ane die in greyne lach
bi haeste nach en dach 255
Tot hi bed' qua mit lat
D' hi sine vader bant
hi stelde altemale
Da' worder te worder in soet tale
hoe he dinghel hadde gesent 260
Dohia d' onfermicheit
wade kinde come soude
Doe verblide he die onde

xxvbi
En en loech maer eeverf
285 D'anne sine huc en hi stot
met lan gher leefdi na die
Dat hi die greyne had gefe
De ada dede sijn inde
wawe d' die duuel gelfige
290 En name die ziele i h' gewelt
Ded woerde de lichame opt valt
D' hinc id' earde lade
Telosen op die herde
Die in greyne leide hi t'fame
295 Dnd sijn toghe d' af quame
D'nie gerde sijnal en cranc
Etc ere elle lanc
womd en s'amer ene groene
Blanc si d' ene doene
300 Wel pp' jaer
En moyses bantse daer
Doe hi dat israhelische hee
leddde ou die rode mere
In leddese doer ene woefime
305 Daer in daghe dogede p'ne
Wat sine rode wat gee
Rochtdroene si ou ee
Dat si sloege h' paulioene
In de dale va ebzoene
310 Daer ada begrane lach
Doe moyses die gde sach
En costi gewete niet
Van lide roede was bediet
D' mozes alst was licht
315 Sach moyses gods kinest
Grae dat de gerdelin
Te hoefde wade bedde sijn
D'ader gerdelke dat ic me
Sach hi stad recht en dene

320 Reue sijn recht ziden
Daer de te die selue tude
Ginade sijn slinker side stae
Dat siet die boer sijn wae
D' moyses wert seer waert
Doe hi die roede sach wbaert 325
hi liefe stae d' ter stede
Zu mogdi hare wat hi dede
hi voer va d' in ell en
Tfolc dat was m3 he
Si voere d' he luste 330
Znachse te neme ruste
Si sloech op dat g'ruene belt
Reue d'ou' h' aer getelt
Sinddaechse sijn gelbes
Sach die in roef moyses 335
Te sine bedde stae i die
Dat hise te waze had gefe
Doe p'pheterdi d' of
En seide god hebe lof
Alf' mi en beuroede 340
Es siet in dese in roede
Datt' es betekent mede
Die heilige de w'ldichede
Dus liefe moyses d' stae
hinc dorste in ane sae 345
En boer wach mette bedde sijn
Tot mit lam va raphadin
En d'war so burt wonde
Dat si alle te die staden
Dorst droege en d'gemar 350
G'ete war he gebrac
hi claecheder alle ioc en out
En gane moyses die scout
Dus was h' bedroeft xee
Gode badt hi onse here 355

360 Daer hi sende selke boete
D' swaer af worden soete
Dat volc liete m' geroen
Doe ginc hi in paulhoe
Daer hi vaste na doe
Cote des anderhages woe
So hi de dach had v' sie
Viel hi ned' ou' hi linc
365 En lat gode oft wese mochte
Dat hi he te vord' krochte
Die he also sel' u'baer de
En gedachte was menich
God sende ier' ghepens
Dat me die gheerde w' trac
370 En i' ene fonteyne stac
D' u'wadelde die lutt' hede
Al i' grot' zuethede
Hort watt' na gestiede
Moysses en sine liede
375 Voerde die roede m' h' e
Doer slant va' rap' hede
Si quame m' hare stave
Omtret ene berch geware
Die synay gheete es
380 Entie yphete moysses
Hiet die roedelime daer
En settese i' ee fonteyne dar
D' na ghinc hi gelohes m'
Op te berch sa' synay
385 D' was hi xl. dage m' gode
En bracht m' h' die v. g'elo
Bescreut i' h' tafellime
Die beyde ware stemme
Doe hi qua' v' de berge ned'
390 Voerdi die roede weder

De moab mit conuente
D' sette h' se werdelike
Inder earde alle drie
Daer na sach h' se nye
Daer stode si menich jaer 395
D' si m' wese q. haer
Si bleue alle i' ene doene
Wint' som' ene groene
Qu' waer seu me os dit
Dat se d' dant die co. dauid 400
Also ic b' segge mach
In sine slape d' hi lach
Qua' he i' inghel te bore
En seide co. w' v' vore
Hort wies ic b' emane 405
Ryt ou' die iordane
Daer selde m' roede bide
Die sy' ea' ee limgde
Die set i' ulle hof
Een boe sald' wasse of 410
Daer die gene ane sal' stue
Diet al w' sal' u'berue
Dat hi adame vloze wt
Dauid of sprac en wt' u'vaert
Ie nacht leet' smozges woe 415
Stot' h' op en geverde h' d' roe
En na m' h' geselschap
En voer mit lat' va' moab
Dat leet' ou' die iordane
Hi was i' hope en i' wane 420
Te vinde die roede daer
Die moysses ou' menich jaer
Inder erde stac liet
Als he god beual en hiet
Dauid vat' ene scone stede 425

222 111
430 Daer hi hi bedde make die
Gand' daechs alse was licht
Sach die roede r'cht
Dauid te sine bedde staede
435 Gode bedt hi en u'maede
D' hi moeste op'ebare
Of dat die roede ware
Die hi sochte int' lant
Een stemme riep te hant
440 Co. dat sy' de roeden
Die du sult' hebbe i' die hede
En boere binne iherusale
I' solc dat was m' h' e
Was blide v' de woude
445 Dauid ghinc i' selu' stode
En trac die roede v' eerde
En voere se siere veerde
Daer m' se voerde en droech
En ane die ziele sloech
450 Woerde si gans en gesont
Dit wt' ene here com'
Die bezillas was gheete
Hi genouelde sae d' boete
Die he v' de roede qua
455 Hi was ghechtich en lam
En va' cranchede so mar
Dat hi met p' me drac en at
Doe me die roede an' he stac
460 De bezillas was genese
Doer dauid wech m' dese
Eer si lede die iordane
Omtmoette si m' moriane
Die wi hete swerte liede
465 D' g'ite wonder ane gesiede
Die roede stac de h' dauid

Di worde scone en wt'
Va' hude en va' hare
Dit sage si op'ebare
465 Die daer mette co. rede
Doe si ee wile ware lede
Die iordane m' hare stave
Qua' hi ac ane berch geware
Daer i' zier ma' t' lach
470 En alwes te lude x' lach
Om dat hi ene weghe was
Als ee ge'neym repas
Q. jaer dats waerhede
Was die ma' out' bid' bede
475 I' haddi' geleeft lage stont
Hi boer' m' es com'
Dat hier hede ee come sal
Die mi va' siechede al
Genese sal m' he'lichede
480 Als daer dauid qua' genede
En boerde siels soude h' e
Blaech v' te roede mette
Een v' l'ame te berge wt'
Die haestelyc had' v' teert
485 D' ongesonde wt' sinas lede
I' solc qua' al toe ge'vone
En v' onde ma' genese
Si sancte gode wa' dese
Es selues d' d' h' es v' e' h' m'
490 Qua' b' me i' h' er' m' dauid
En bracht die roedelime daer
Dit gemel' int' tiende jaer
I' a' dat hi co. wt' v' vore
I' p' r'ike dat s'ul' te v' vore
495 O' yet' g'f' eere had' besere
I' w' willic v' doe wete
Wat dauid mette roede dede

xxviii

Doe hi se bracht binnē d' stede
 hi sette se i ee fonteyne clar
 500 Die by sine boue stont daer
 sand daechswaechse m3 loue
 sette binnē sine boue
 Dy he te doene ontwaecht
 wat si ware ind' nacht
 505 So diep gewortelt idē gode
 D3 mēse m3 wt getreke
 noch vā d' m3 gebinghe
 God en wouto m3 gebinge
 Dat si wiese yewers el
 510 Isamelt ware si so wal
 Dat me met en const gesie
 velt ee was vade die
 Oaer boue te opperste die
 bleue si dat mase kinde
 515 D3 hadde geweest in gerdē
 Die cedrus cypres mett' p3
 wiese te gader al i ee
 scoed' boe fuch me māge
 vā groette en vā hoestē
 520 Oaer te opperste inde boue
 strochtme opebaer sie
 Dat isamelt was vā die
 se co. hede te die tude
 Sine hof linge en wide
 525 D3 me de boe d' binnē bēste
 En m3 ene tune d' wrochte
 Doe hi d' 1. jaer had gestue
 Deder die co. sine slae
 vā witte zelu ene rme
 530 Die de boe al sine ginc
 hi wies tote xxx. jaer
 En elp tsaers tware

Deder dauid die coninc
 Omme slae ene witte rme
 535 Di ware die xxx. ringhe
 Die vele liede hete peringe
 vāt iudis brocht omme
 Den gods sone isamine
 Die co. leider ene in delij
 End' ginc her toe te meneg' tijt 540
 In plach oer e selu stede
 Te doene sin gebede
 hi had vā gerdert selu en gout
 dy te wepene stene en hout
 hi woud ee beelhuus make 545
 God vtoede he in sprake
 hi seide co. meret hier an
 Du best ee orloecht ma
 Dime salt gene tepel rechte
 550 D3 heeft gedae v vele verche
 Ond' wint des m3 te doene
 het sal gesie bi salomeene
 Die na di sal besitte trilke
 langecht vredelike
 555 Ise die co. dauid sterf
 En d' trilke salomo inwerf
 En hi was geweldich hē
 brachtē god i selke ere
 D3 hi ene tepel dede make
 560 vād' alder best' zakte
 Dieme vnde mochte
 lant waest eer mē poltrochte
 So groet was d' wert boerw
 ene balkē gebrac daer
 die meesters waere en sochte
 Dat lant dore in sine mochte
 vōnde gene boe so groet